

2. Наказ ДПС України від 27.06.12 №553 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо складання плану-графіка документальних планових перевірок суб'єктів господарювання». Режим доступу: <http://www.profiwins.com.ua/uk/letters-and-orders/gna/3964-553.html>

3. Розпорядження КМУ від 14 жовтня 2009 р. №1217-р «Про затвердження Національного плану дій з поліпшення адміністрування податків». Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1217-2009-p>

4. Пількевич К. Впровадження ризикоорієнтованого податкового контролю: чи покращилось податкове адміністрування? Режим доступу: <http://www.ier.com.ua/ua/publications/comments/?pid=3417>

5. Покинтелиця В.М. Розвиток ризикоорієнтованої системи адміністрування податків. Режим доступу: http://www.rusnauka.com/5_PNW_2010/Economics/59063.doc.htm

Клен Ю. В.

«Міжнародна економіка і менеджмент», 3 курс,

ДВНЗ «Київський національний економічний

університет ім. Вадима Гетьмана»

Науковий керівник — к.е.н., доцент Сущенко О.М.

ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ОФШОРНИХ ЗОН В СУЧАСНИХ УМОВАХ

1. За умов глобалізації світового господарства, а також розвитку міжнародних економічних відносин, у сучасному світі спрощується міжнародний рух капіталу та здійснення міжнародних фінансових операцій. У таких умовах і виникають офшорні зони як засіб податкової оптимізації на міжнародному рівні та один з чинників, що впливає на розвиток міжнародної підприємницької діяльності.

2. Офшорна зона (від англ. off shore — «поза берегом») — один із видів вільних економічних зон. Це країна, або її окрема територія, що пропонує особливий пільговий податковий режим (переважно для нерезидентів), а також спрощений порядок реєстрації компаній, ведення звітності [1]. До ознак офшорних зон належать: пільговий режим оподаткування; наявність жорстких правил захисту банківської та комерційної таємниці; обмеженість або відсутність валютного контролю стосовно здійснення фінансових операцій і бізнесу нерезидентами в іноземній валюті; легкий доступ до зарубіжної банківської системи [2].

3. Перевагами офшорних зон є:

а) досягнення анонімності та конфіденційності за рахунок існування бар'єрів, правил щодо захисту банківської та комерційної інформації;

б) завдяки ефективній та недорогій банківській системі існує можливість відкриття банківських рахунків у будь-якій валюті, збереження прибутків у надійному банку і в стабільній країні [3];

в) відсутність контролю за обміном валюти та можливість її вільного використання;

г) низькі ставки податків або їх відсутність. Податкова ставка на прибуток нульова (Багами, Бахрейн, Кайманові острови) або нижче, ніж у тій країні, з якої відбувається відплив коштів (Кіпр, м. Дублін (Ірландія), Гонконг). Так, відповідно, коли у 2013 році в США ставка корпоративного податку становила 40 %, то для оподаткування фінансових результатів компанії більш привабливими країнами були Кайманові острови та Багами, де податок на прибуток дорівнює нулю, Панама з 25 % і Коста Ріка з 30 % ставкою податку. В останньому випадку, ставка, залежно від обсягу доходу, коливається в межах 10—30 %. У той же час, в Україні відповідна ставка податку дорівнює 19 %, а на Кіпрі — 12,5 % [4].

4. Враховуючи такі переваги, компанії, а особливо транснаціональні корпорації, все частіше використовують офшорні зони як засіб податкової оптимізації та максимізації прибутку. Згідно з дослідженням провайдера фінансової інформації Bloomberg, станом на грудень 2012 року в офшорних зонах компанія General Electric акумулювала 108 млрд дол. США, Microsoft — 61 млрд дол. США, Apple — 40 млрд дол. США. А прибутки компаній в офшорних юрисдикціях з 2011 по 2012 рік зросли на 72,6 % (Apple), 48,1 % (Devon Energy), 35,7 % (Microsoft) [5].

Також податки, які компанії сплачують в офшорних зонах, становлять частину їх ВВП. Згідно з дослідженням Пошукової служби Конгресу США, доходи американських компаній у ВВП країн-офшорів у 2008 році складали: Люксембургу — 18,2 %, Кіпру — 9,8 %, Ірландії — 7,6 %, Швейцарії — 3,5 %, Гонконгу — 2,8 %, Коста Ріки — 1,2 % [6].

5. Недоліками «податкових гаваней» є:

а) створення елементів нестабільності у світовій економіці та фінансах, підтримка тіньової економіки;

б) отримання позаконкурентних переваг тими компаніями, які використовують офшори, порівняно з іншими;

в) зменшення зайнятості в країнах-донорах капіталу та негативний вплив на соціальну ситуацію в цих країнах. Згідно з про-

гнозами Forrester Research щодо зменшення кількості зайнятих у різних сферах діяльності, в США за період 2000—2015 рр. відсоток позицій у сфері менеджменту, які будуть перенесені в офшори, збільшиться з 0 до 9 %, у сфері продажів — з 4 до 7 %, у сфері бізнесу та фінансових операцій залишиться на рівні 10 %, у сфері офісної та адміністративної підтримки зменшиться з 53 % до 50 % [7];

г) ухилення від оподаткування, і, як наслідок, зменшення доходів бюджету країни-донора;

д) створення умов для відтоку капіталів, інвестицій [8].

6. Таким чином, офшорні зони є дієвим інструментом у досягненні податкової оптимізації та збільшенні обсягів прибутку компаній. Окрім цього вони є одним з джерел доходів бюджету країн-резидентів офшорного капіталу. Однак діяльність офшорних компаній негативно впливає на зайнятість населення та соціальну ситуацію в країнах-донорах, призводить до значної втрати капіталу. Вони є однією з причин існування тіньової економіки, нестабільності у світовій економіці та фінансах.

Література

1. Ліга Закон.ua. Офшорна зона http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/TS000547.html
2. http://uk.wikipedia.org/wiki/Офшорна_зона
3. *Бутинець Ф.Ф.* Облік і аналіз зовнішньоекономічної діяльності. Підручник для студентів вищих навчальних закладів / Ф.Ф. Бутинець, І.В. Жиглей, В.М. Пархоменко; За ред. проф. Ф.Ф. Бутинця; 2-ге вид., доп. і перероб. — Житомир: ПП «Рута», 2001. — 544 с.
4. KPMG. Corporate tax rates table <http://www.kpmg.com/global/en/services/tax/tax-tools-and-resources/pages/corporate-tax-rates-table.aspx>
5. Bloomberg. Offshore Cash Hoard Expands by \$183 Billion at Companies. Richard Rubin, March 8, 2013. <http://www.bloomberg.com/news/2013-03-08/offshore-cash-hoard-expands-by-183-billion-at-companies.html>
6. Tax Havens: International Tax Avoidance and Evasion, Jane G. Gravelle, January 23, 2013, p. 15. <http://www.fas.org/sgp/crs/misc/R40623.pdf>
7. Offshore outsourcing: job loss or economic opportunity?, Franziska Krodel, Alexander Keller, Matthias Ratajczyk, Simone Maier. Universität Passau, Wirtschaftswissenschaftliche Fakultät, p. 8. http://kellapc.de/itout_sourcing/paper_offshore_outsourcing.pdf
8. *Москаленко Н.В.* Проблеми, зумовлені функціонуванням офшорних юрисдикцій, та шляхи їх розв'язання / Н.В. Москаленко // Актуальні проблеми економіки. — 2009. — № 10.